

Nieuw Nederlands

TLPST

Lesbrief nummer 32 – november 2016

Wilt u laten weten wat u van deze TLPST vond? Hebt u tips voor de volgende aflevering? Mail ons: redactie@tlpst.nl.

Pipo de kloon

Het is tegenwoordig mogelijk je huisdier te klonen. In Rotterdam is dat gebeurd met de hond Joep. Hij is op kunstmatige wijze gereproduceerd, de hond is 'gekloond'. De naam van de kopiehond? Dat werd Pipo.

> [Lees verder](#)

Schommel

Wij spreken misschien moeiteloos Nederlandse woorden uit, maar voor buitenlanders geldt dat niet. Zodra je ouder bent dan een jaar of twaalf, wordt het moeilijker om vreemde klanken te maken.

> [Lees verder](#)

Heel veel talen spreken

Het Russische meisje Bella is vier jaar en spreekt al zeven talen. Behalve Russisch zijn dat Engels, Duits, Frans, Spaans, Chinees en Arabisch. Een paar weken geleden werd ze bekend omdat ze optrad in een talentenshow.

> [Lees verder](#)

Waarom is Nederlands eigenlijk een schoolvak?

Waarom moet je op de middelbare school nog Nederlands leren? Je kunt toch al Nederlands spreken en schrijven? De vloggende professor Marc van Oostendorp probeert die vraag te beantwoorden.

> [Lees verder](#)

Pipo de kloon

Het is tegenwoordig mogelijk je huisdier te klonen. In Rotterdam is dat gebeurd met de hond Joep. Hij is op kunstmatige wijze gereproduceerd, de hond is 'gekloond'. De naam van de kopiehond? Dat werd Pipo – hij is genoemd naar 'Pipo de clown', die vroeger op tv te zien was.

Het zal nog wel een tijdje duren voordat er thuis gekloonde honden en katten rondlopen. En dat geeft mensen de kans om grappige namen te bedenken voor die dieren. In veel gezinnen zijn er huisdierduo's met toepasselijke duonamen en die kunnen een leuke inspiratiebron zijn.

Bij het Genootschap Onze Taal gingen ze al in 2010 op zoek naar grappige duonamen. Daar zijn er meer van dan je denkt: Donder en Bliksem, Ot en Sien, Coco en Chanel, Mickey en Mouse, Zout en Peper, Mickey en Jagger, Par en Kiet ... Die combinaties verwijzen naar allerlei bekende duo's en paren / dingen die bij elkaar horen.

Duohondjes

Een duonaam kan er ook komen door een gebeurtenis. Een voorbeeld: twee parkieten van iemand die een bommelding had gedaan, werden op hun opvangadres Bom en Melding genoemd.

En kijk eens goed naar de namen in een huisgezin dat zes dieren heeft: Para, Stoffer en Maja, aangevuld met Plu, Blik en Inca.

Lees [het artikel in Onze Taal](#). Je ziet hoe creatief mensen met taal kunnen zijn. Loopt er bij jou thuis een huisdierduo met een bijzondere naam rond? [Meld het op de website van Onze Taal](#).

Vragen en opdrachten

1 Heeft iemand van jullie een huisdierduo met een duonaam?

De aanleiding voor dit artikel is dat de Rotterdamse hond Joep is gekloond. Zijn kopie heet Pipo de kloon. In alinea 2 staat: 'Het zal nog wel een tijdje duren voordat er thuis gekloonde honden en katten rondlopen. En dat geeft mensen de kans om grappige namen te bedenken voor die dieren.' Overleg in de klas:

2 Kunnen jullie nog een grappige naam bedenken voor een gekloond dier?

In [het artikel](#) uit *Onze Taal* staat dat duonamen drie verschillende bronnen kunnen hebben. De namen kunnen verwijzen naar twee mensen of dingen (Bert en Ernie), ze kunnen een gesplitste naam zijn (Speedy en Gonzales) of een gesplitst woord (Ko en Nijn).

3 Wat zijn de bronnen van de duonamen die genoemd worden in alinea 3?

4 Hoe zit dat met de zes namen die genoemd worden in alinea 4?

In [het artikel](#) uit *Onze Taal* en op [het weblog](#) staat de top twintig van meest voorkomende duonamen.

- 5 Bedenk in tweetallen een leuke duonaam die niet in die top twintig staat, maar er wel tussen zou passen. Deel de namen in de klas. Welk namen vinden jullie het leukst?

[> Antwoorden](#)

[> Terug naar de voorpagina](#)

Schommel

Wij spreken misschien moeiteloos Nederlandse woorden uit, maar voor buitenlanders geldt dat niet. Zodra je ouder bent dan een jaar of twaalf, wordt het moeilijker om vreemde klanken te maken. Dat geldt voor ons als we Engels, Frans of Duits willen leren. Maar het geldt voor Engelsen of Fransen net zo goed als ze Nederlands willen leren.

De Nederlandse vlogster Marloes Slootmans kreeg vorig jaar haar Duitse internetvriendin Ally op bezoek. Dat bracht haar op een idee voor *een filmpje*: ze laat Ally een aantal Nederlandse woorden voorlezen.

Verder moet Ally raden wat de woorden betekenen. Ze denkt bijvoorbeeld dat *schommel* een vies woord is.

Als je zelf een beetje Duits kent, is het grappig om erover na te denken waarom Ally soms verkeerd raadt. Als ze denkt dat *geit* iets met *gaan* te maken heeft, komt dat dan misschien doordat *geht* het Duitse woord voor *gaat* is?

Marloes (l.) en Ally

Is het trouwens niet een beetje vreemd dat Marloes haar vriendin wel Nederlandse woorden wil leren, maar zelf helemaal niet nieuwsgierig is naar het Duits? Ze praten de hele tijd Engels met elkaar, en zelfs als Ally het Engelse woord niet weet, vraagt Marloes haar niet wat het Duitse woord dan is.

Op YouTube staan nog meer filmpjes van Nederlanders die buitenlanders Nederlandse woorden willen laten zeggen. De vlogster Djamilla vroeg het bijvoorbeeld aan *een Britse*, *een Mexicaanse* en *een Amerikaanse* vriendin.

Vragen en opdrachten

Overleg in de klas:

- 1 Voor wie van jullie is Nederlands niet de moedertaal?
- 2 Welke letters of woorden in het Nederlands zijn moeilijk uit te spreken als Nederlands niet je moedertaal is?
- 3 Denk aan de talen die je op school leert: Engels, Frans, Duits. Welke letters of woorden in die talen zijn moeilijk uit te spreken?

In *de vlog* van Marloes Slootmans laat Marloes haar Duitse vriendin een aantal Nederlandse woorden voorlezen.

- 4 Had jij dezelfde soort woorden gekozen als Marloes? Leg je antwoord uit.
- 5 Waarom zou Ally denken dat *schommel* een vies woord is?
- 6 In alinea 4 wordt gevraagd of het niet vreemd is dat Marloes geen interesse toont in de Duitse taal. Wat vind jij?

- 7 In jullie klas spreekt vast wel iemand een taal die andere leerlingen niet spreken. Doe de vlogsters eens na: de leerling die een vreemde taal spreekt, bedenkt woorden in die taal, en andere leerlingen proberen die woorden uit te spreken en te raden wat ze betekenen.

> [Antwoorden](#)

> [Terug naar de voorpagina](#)

Heel veel talen spreken

Het Russische meisje Bella is vier jaar en spreekt al zeven talen. Behalve Russisch zijn dat Engels, Duits, Frans, Spaans, Chinees en Arabisch. Een paar weken geleden werd ze bekend omdat ze optrad in een Russische talentenshow. Haar optreden kwam ook op het internet.

Net als in veel andere landen zijn er in Rusland programma's op de tv waarin gewone mensen laten zien wat voor bijzondere talenten ze hebben. *Geweldige mensen* heet een van die programma's, en daarin trad Bella onlangs op.

Haar ouders ontdekten dat ze een bijzonder talent voor talen had doordat ze het Engels van de oppas heel snel kon begrijpen. Ze namen toen nog allerlei andere babysitters in dienst voor al die andere talen. (Bella's ouders zijn dus waarschijnlijk niet erg arm.)

Voor de verbaasde jury van *Geweldige mensen* **laat Bella zien wat ze kan**. Ze praat met al haar babysitters, zingt soms een liedje en lijkt in ieder geval alle talen een beetje te verstaan.

Bella spreekt Engels

Kleine kinderen zijn sowieso heel goed in taal. Ook jij hebt in ieder geval de taal van je ouders moeiteloos geleerd toen je nog een klein kind was. En tot een jaar of vijf, zes kun je ook meer dan één taal oppikken, zonder dat je les hoeft te volgen. Helaas wordt het als je ouder wordt steeds moeilijker en moet je steeds harder studeren om nieuwe talen te leren.

Vragen en opdrachten

- 1 Ga eens voor jezelf na hoeveel talen je spreekt en op welke leeftijd je die talen voor het eerst leerde.

Overleg in de klas:

- 2 Wie van jullie spreekt de meeste talen?
- 3 Vinden jullie het knap **wat Bella laat zien** in het Russische tv-programma? Leg je antwoord aan elkaar uit.
- 4 Vinden jullie het nuttig om veel talen te kunnen spreken? Leg je antwoord aan elkaar uit.
- 5 Welke taal zouden jullie nog wel willen leren? Waarom die taal?

> [Antwoorden](#)

> [Terug naar de voorpagina](#)

Waarom is Nederlands eigenlijk een schoolvak?

Waarom moet je op de middelbare school nog Nederlands leren? Je kunt toch al Nederlands spreken en schrijven? De vloggende professor Marc van Oostendorp probeert die vraag te beantwoorden.

Leraren zeggen weleens dat je Nederlands moet leren om in de maatschappij mee te kunnen. Goed kunnen spreken, luisteren, schrijven en lezen is nodig om als burger mee te doen.

Maar dat kun je als scholier nog helemaal niet, zegt de professor. Gelukkig geeft hij toe dat zelf ook nog altijd niet goed te kunnen. Met andere woorden: je moet je hele leven blijven leren hoe je leest, schrijft, spreekt en luistert.

En er is meer: in je leven kun je niet zonder taal, want mensen zijn taalwezens. Alles wat door de mens gemaakt is – huizen, auto's, hoeden, taarten, telefoons – bestaat omdat mensen met elkaar hebben kunnen praten. Als je met vrienden, familieleden, leraren en allerlei andere mensen omgaat, dan doe je dat ook weer door gebruik te maken van taal. Tot slot is taal belangrijk om jezelf én anderen te doorgronden.

Heb je daar Nederlandse les voor nodig? Ja, zegt de vloggende professor. In [zijn filmpje](#) legt hij uit waarom.

Vragen en opdrachten

Lees de tekst nog niet helemaal. Lees alleen de titel en de inleiding.

- 1 Wat is jouw antwoord op de vraag in de inleiding?
- 2 Vraag je docent(e) Nederlands wat zijn of haar antwoord op de vraag is.

Lees nu de hele tekst en bekijk [de vlog](#) van Marc van Oostendorp.

- 3 Discussieer in de klas over de volgende vier stellingen. Leg aan elkaar uit waarom je het eens of oneens bent met de stelling.
 - 'Goed kunnen spreken, luisteren, schrijven en lezen is nodig om als burger mee te doen.' (alinea 2)
 - 'Je moet je hele leven blijven leren hoe je leest, schrijft, spreekt en luistert.' (alinea 3)
 - 'In je leven kun je niet zonder taal, want mensen zijn taalwezens.' (alinea 4)
 - 'Taal is belangrijk om jezelf én anderen te doorgronden.' (alinea 4)

6 Kijk nog eens naar je antwoord op vraag 1. Ben je van mening veranderd na het lezen van de tekst, het bekijken van de vlog en het discussiëren in de klas?

[> Antwoorden](#)

[> Terug naar de voorpagina](#)

Antwoorden bij het eerste onderwerp

1 en 2 Eigen antwoorden.

3

- Donder en Bliksem - vernoemd naar twee dingen; verwijzing naar onweer
- Ot en Sien - vernoemd naar twee mensen: de hoofdfiguren uit een kinderboek uit de eerste helft van de twintigste eeuw
- Coco en Chanel - gesplitste naam: de Franse modeontwerpster Coco Chanel
- Mickey en Mouse - gesplitste naam: de Disney-figuur Mickey Mouse
- Zout en Peper - vernoemd naar twee dingen
- Mickey en Jagger - gesplitste naam: de zanger Mick Jagger
- Par en Kiet - gesplitst woord: parkiet

4

- Para en Plu - gesplitst woord: paraplu
- Stoffen en Blik - vernoemd naar twee dingen
- Inca en Maja - vernoemd naar twee namen: de vroegere volken/beschavingen Inca's en Maya's

5 Eigen antwoord.

Antwoorden bij het tweede onderwerp

1 t/m 4 Eigen antwoorden.

5 Eigen antwoord, bijvoorbeeld: als je de klank *sch* niet kent, voelt dat heel vreemd in je keel. Misschien koppel je een woord met die vreemde klank eerder aan iets wat vies is.

6 en 7 Eigen antwoorden.

Antwoorden bij het derde onderwerp

1 t/m 5 Eigen antwoorden.

Antwoorden bij het vierde onderwerp

1 t/m 4 Eigen antwoorden.
